

WAARIN MEN OOK OVER 'GHENDT' SPREEKT

Dat men ook buiten de poorten en muren van Gent, door de eeuwen heen, in diverse documenten, akten en charters over deze stede spreekt zal wellicht niemand verwonderen. Het voornaamste probleem waarmee alle vorsers wel eens te kampen hebben, is de vraag waar ze, buiten de gekende en voor de hand liggende bronnen, hun informatie kunnen halen. Ieder die in het een of ander archief wel eens is ondergedoken om, ik weet niet over wat allemaal, opzoekingen te doen, weet dat het onbegonnen werk is al de stukken van zo'n instelling door te nemen. Daarom zou het, volgens mijn bescheiden mening, geen overbodige luxe zijn dat er tussen de diverse vorsers een soort uitwisseling van informatie zou bestaan.

Met deze wetenschap voor ogen wil ik hier graag een stuk behandelen die niet zomaar onder de noemer 'Gent' terug te vinden is, maar waarin af en toe eens interessante paragrafen voorkomen waaraan mensen, die voor de Gentse historie belangstelling hebben, ook iets hebben. Het betreft hier een inventaris van de heerlijkheid Vinderhoute – Merendree – Belzele (1). Op de omslag van deze staat vermeld : 'Inventaris raeckende alle papieren der heerlijkhedede van Vinderhoute met datter toebehoort'. Op dezelfde omslag staat ook nog als jaar : 1723, en het nummer 1113. Over deze inventaris zeggen F. De Potter en J. Broeckaert : 'Het archief van Vinderhoute moet vroeger zeer tal- en belangrijk geweest zijn. De Inventaris raeckende alle de papieren der heerlijkhedede, in 1723 opgemaakt, schikt ze in veertien rubrieken, gezamenlijk ten getalle van meer dan 430 stuks. Er moeten er evenwel meer geweest zijn, want de Inventaris zelf draagt het nummer 1113' (2). Over het serienummer 1113 hebben wij nu evenwel geen zekerheid meer daar op de plaats waar normaal het nr. 3 zou moeten staan, er nu een mooie vlek prijkt. Dat er in voornoemde heerlijkheid een dergelijk groot aantal inventarissen zou bestaan hebben, is evenwel aannemelijk daar we nog een tweetal andere terugvonden; een met het nr. 721 en de andere het nr. 1008 dragende. De inventaris is voor de kennis van de geschiedenis van de heerlijkheid Vinderhoute van een niet te onderschatten belang, want daarover zeggen ook De Potter en Broeckaert : 'Over enige jaren, getuigt J. Huytens (3), werd er eene grote hoeveelheid oude papieren, aangaande Vinderhoute, per pond verkocht, welk betreurlijk feit nog onlangs te Vinderhoute herhaald werd', wat wij natuurlijk beämen. Die : 'enige jaren' moeten hier verstaan worden als midden 19de eeuw. Het jaartal 1723, voorkomende op de omslag van de inventaris, is enig-

zins in tegenspraak met wat er op het eerste blad te lezen staat nl. : 'Inventaris van alle de pampieren ende bewijzen raeckende de heerlickheydt van Vinderhoute, Meerendre ende Belseele met datter toebehoort ghemaeckt ten jaere 1720 bij ordere van jor. Guille Le Poyvre heere van Vinderhoute etc. a alx in huwelijcke hebbende vrouw Isabelle Trese Wauters autste dochter van jor. Philippe Wauters in sijn leven heere van het selve Vinderhoute'.

Verder citeren we alle rubrieken waarin er gesproken wordt over instellingen of personen binnen de muren van Gent.

Onder het hoofdstuk : 'De rubrique van Beste Hoofden' (4).

nr. 2. Proces tusschen jor. Philippe Woutters heerschere (= eiser) contra Bailliu en mannen van Leene van den Audenburgsche van Ghendt nopende het ghevangh van Abram van Nytte en het aenschouwen van het doodt lichaem van Cornelis d'Haeghe tot Meerendre op den wijck van Durm geïnstrueert tot quae replicque.

nr. 5. Stucx proces par complainte van 17 meye 1636 van vrouw Leonora Beernaerd jehghens die van den Audenburgsche van Ghendt nopende het houden informatie tot Vinderhoute ten regaerde van een gevecht.

nr. 7. Proces crimineel van Joos Lootens fs. (= filius = zoon van) Lucas gegeeselt tot Meerendre den 20 Xbre 1698 (20 december 1698) daer in begrepen is d'acte van overleverijnghe van selven crimineelen verleent bij d'heeren van de Casselrije van Auderburgsche door vier soldaeten den voorn. Lootens gevanghen sijnde op de heerlickheydt van Vinderhoute.

nr. 9. Stucx proces tusschen Mher Lieven van Pottelberghe heere van Vinderhoute hre. (= heeschere) jehghens jor. Joos de Gruytere Bailliu van den Audenburgsche van Ghendt ende daerbij ghevolght den procureur generael de saecke aenveert hebbende ter causen den voorse. Bailliu door de officieren vander Auderburgh hadden ghevanghen eenighe dilinquenten op Mariakercke gepretendeerde jurisdictie van Vinderhoute.

Onder het hoofdstuk : 'Bewijzen nopende de jaght...'

nr. 3. Stucx proces tusschen jor. Phle. Woutters heere van Vinderhoute en jehghens deken ende eedt vanden vleeschen amboghte binnen Ghendt ter causen van de jacht waer inden heere van Vinderhoute heeft geobtieneert voors. stucx en overlegghen ghedient hebbende inde selve saecke met voorder instructie daer in dienende...(5)

nr. 5. Stucx proces tusschen Conincq deken ende proviseurs van de Gulde van Sinte Anthone binnen Ghendt hre. bij requeste van complainte jehghens jor. Phle. Woutters heere van Vinderhoute verwe. (= verweerder) waerbij dhers. concluderen tot commissie van complainte ter causen Gil-

lis Uyttenhove hunne medegulde broeder gaende jaegen op de heerlick-
heyt van Vinderhoute op den 31 8bre 1697 (= 31 oktober 1697) was
gearresteert van de officier van de selve heerlickheyt daer sij pretendeer-
den in proffessie te sijn van schieten van ongeprivilegerde vogels.

nr. 8. Stucx proces tusschen jor. Phle. Wouters heere van Vinderhoute
hre. bij requeste van den leesten aust. 1655 (31 augustus 1655) jehens
den Bisschop van Ghendt verwe. ter causen sijnen wegeneght van Ever-
ghem met volle trompe hadden commen jaghen op de heerlickt. van Vin-
derhoute binnen Belseele in Everghem.

nr. 14. Advijzen nopende de jaght jehens de Gulde van St. Antone tot
Ghent met de copie van het privilegie van de selve Gulde.

Onder het hoofdstuk : 'Bewijzen raeckende de revieren, vaert, de Lieve
ende Callene gelegen binnen de heerlickheyt van Vinderhoute, vissche-
rije, martschepen ende het veir, ...'

nr. 11. Stucx proces tusschen schepenen van der Keure van Ghendt hrs.
bij requeste ten jaere 1615 jehens jor. Frans Wouters heere van Vin-
derhoute verwre. waerbij de heeschers tenderden ter exclusie van den
vervre. aen hun te competeeren de vrije visscherije, ende alle actien van
jurisdictie in de Calene lopende door de heerlickheyt van Vinderhoute.

nr. 16. Stucx proces tusschen schepenen van der Keure van Ghendt hrs.
bij rege. (requeste) van 12 juny 1612 jegens jor. Frans Wouters heere
van Vinderhoute verw. ter causen de voornoemde schepenen pretendeer-
den het recht van de visscherije in de Lieve binnen de jurisdictie van Vin-
derhoute.

Onder het hoofdstuk : 'Bewijzen van de martgelden...'

nr. 14. Copie sententie van den Raede van Vlaenderen en gevolght op
den processe jehens den heere prelaet van Sinte Pieters nefens Ghendt
hre. en jor. Charles Lepoyvre heere van Bouaute (Bouchoute ?) verwre.
ter causen den heere pretendeerde den thinden pennynck over de belas-
tjnghe van de leenen den verwre. copeteerende sorteerende onder den
leenhove (...) hre. waerbij den verwre. wort gecondemneert inden voor-
noemden thienden pennijnck in daten 31 july 1663.

Onder het hoofdstuk : 'Bewijzen raeckende de Beste Hoofden...'

nr. 8. Copie autentique van privilegiën verleent bij den Keyser Carol den
Vijfden van daten 10 april 1515 in faveur van de poorters van Ghendt
waerbij aende selve wordt gegeven dat alle de poorters binnen selve stee-
de woonende buyten de selve steede vijf mijlen in het ronde op eenighe
heerlickheede occasionelelick stervende, d'hoirs van den overleden niet
gehouden en sijn te betaelen aen den heere van aldaer.

Voorts dat de drie vrije ambachten van weverij, volderij, ende maelderij poorters van Ghendt alhoewel woonende buyten der selve steede ende daer buyten stervende niet schuldigh en sijn aen het Beste Hooft voorst. nochte oock bij de heeren der selve heerlickhede geen kennisse ghenomen en magh worden van hunne dilicten namaer aleene staen te rechte voor het collegie van der Keure van Ghendt voors. daer aen annex twee origineele sententiën daer aen conforme.

Onder het hoofdstuk : 'Bewijzen raeckende de Generaale Heerlickhey...' nr. 7. Proces tusschen Bailliu ende mannen van de Castele van den Audenburgsche van Ghendt hre. jehens jor. Ple Frans Wouters heere van Vinderhoute verwre. nopende het arresteen ende in detentie houden van 's hrs. corporael ende supposten patroillierende op de heerlickhede van Vinderhoute.

nr. 12. Proces tusschen mhr. Jan Wouters hre. bij req. van 3 juny 1628 jehens Bailliu ende Leenmannen van het Audenburgsche van Ghendt verws. ter causen van gedaen beschrijvinghe op den uytzent door hun gedaen op de jurisdictie van Vinderhoute ende wort daerbij ghesustineert dat de selve heerlickhey independent is van het voorseyde Audenburgsche.

nr. 23. Copie van den heesche waerbij die van de abdij van Ste. Pieters tot Ghendt pretenderen vrij te sijn aen de brugghe van Vinderhoute en Meerendre van den tol.

nr. 24. Informae raeckende de separae tusschen die van Ghendt ende Vinderhoute buyten de myle van de stadt van Ghendt mits die van Ghendt sustineerden dat die binnen de mylen woonende geen neirijnghe en vermoghen te exerceeren.

nr. 27. Copie authorisae van Bisschop van Ghendt tot het lichten van hondert ponden grooten op het pastoreel huys van Vinderhoute.

nr. 29. Consent vercreghen van Raede van Vlaenderen bij jor. Frans Wouters om te moghen houden de vierschare van Vinderhoute tot Ghendt ter causen van de troubelen van oorloghe.

Tot zover de voornoemde inventaris. Dat hiermee de kous niet af is en dat er nog in andere documenten van deze heerlijkheid over 'Ghendt' wordt gesproken, staat als een paal boven water. We hopen daarover een andere keer op terug te komen. Inlichtingen omtrent de heerlijkheid van Vinderhoute worden met dank in ontvangst genomen.

DAVID MAES

NOTEN

1. Deze inventaris bevindt zich in het Rijksarchief Gent, verzameling Vinderhoute – Merendree – Belzele. Met Belzele wordt hier bedoeld de wijk van Evergem welke gedurende eeuwen deel uitmaakte van de heerlijkheid Vinderhoute.
2. F. De Potter en J. Broeckaert – Geschiedenis van de Gemeenten van de provincie Oost-Vlaanderen, 1ste reeks arr. Gent (1864-1870) – monografie over Vinderhoute – blz. 8.
3. Notice historique sur le Village de Vinderhoute, van Jules Huytens (1859)
4. Beste Hoofd = het beste-stuk vee uit de stal of kudde dat werd opgeëist door de de heer na overlijden van een onderhorige.
5. Zie Gh. T. 1979 nr. 1 – blz. 25 'De Gentse Vleeshouwers aan het woord' van M. Van Wesemael.

ONZE GENTSE KEUKENRUBRIEK (Vervolg)

Wij herinneren er even aan dat de geestige tekeningetjes die deze rubriek illustreren van de hand zijn van Fr. ZENNER (ook nog gekend als 'faf').

GRAAN EN AARDAPPELS

De twee hoofdelementen van de voeding van de werkersbevolking : brood en aardappels zouden weldra in te kleine voorraden voorhanden zijn. De smokkel in de twee oorlogen zou dan hoogtij vieren met, voor het graan, de bijkomende moeilijkheid van het malen, het uren verblijven op zolders waar in het geheim geplet werd, waar men buitenkwam, wit als mulders met zakjes waarvan men zo angstvallig de inhoud wilde verbergen. Maar 't is vooral de vindingrijkheid van onze huismoeders die met gelegenhedsmateriaal nieuwe gerechten zouden samenstellen en vervaardigen.

MASTELLEN VAN AARDAPPELEN

250 grammen doorgestoken aardappelen met evenveel bloem vermengd samen met 1 lepel gesmolten boter, een lepel kristalsuiker of gestampt broodsuiker (en zo mogelijk een halve koffielepel kaneel), alles gemengd en gekneed met een ei van 15 à 20 gram gist (in een weinig vloeistof gebroken), zal een deeg teweeg brengen die men dan in kleine bolletjes zal verdelen. Deze worden op een (zo mogelijk met boter) ingevette plaat geschikt, plots geduwen, met een putje in het midden versierd en